

14 بهمن 1402
Saturday, February 3, 2024
22 رجب 1445

دیوان عدالت اداری: 187/186/185

ابطال تبصره های 1 و 5 ماده 11 وماده 29 آئین نامه اجرایی برنامه سوم

سامانه رسیدگی به شکایات
(موضوع ماده 25 قانون ارتقای
سلامت اداری و مبارزه با فساد)

سامانه دریافت گزارش
فرار مالیاتی

اطلاعیه ها

قابل توجه فعالان اقتصادی مناطق آزاد
تجاری - صنعتی
اطلاعیه (قابل توجه اشخاص
حقیقی و حقوقی) - اصلاح مواد
فصل دوم آیین نامه اجرایی موضوع
تبصره (3) ماده 169 قانون مالیات
های مستقیم (تسهیل فرایند صدور
شماره اقتصادی برای فعالان اقتصادی)
اطلاعیه- مالیات مقطوع سکه (قابل
توجه اشخاص حقیقی خریدار سکه در
سال 1398)
قابل توجه جایگاهداران سوخت-
فراخوان مشمولان مرحله هشتم اجرای
نظام مالیات بر ارزش افزوده
اطلاعیه- قابل توجه موسسات خیریه و
عام المنفعه
فرم نظرسنجی از ارباب رجوع - موضوع
ماده 8 طرح تکریم مردم
آرشیو اطلاعیه ها

شماره: دادنامه 185، 186، 187

تاریخ: 1384/05/02

کلاس پرونده: 82/1045

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي 1- کانون سر دفتران ودفترن یاران 2- آقای احمد علی سیروس 3- آقای محسن میراب زاده اردکانی
موضوع شکایت وخواسته: ابطال تبصره های یک، 3و5 ماده 11 وماده 29 آئین نامه اجرایی قانون اصلاح موادی از قانون
برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی وفرهنگی جمهوری اسلامی ایران

مقدمه:

الف- کانون سر دفتران ودفترن یاران و آقای احمد علی سیروس در دادخواست های تقدیمی اعلام داشته اند، به موجب تبصره
2 ماده 4 قانون موسوم به تجمیع عوارض مصوب 22/10/1381 مجلس شورای اسلامی، دفاتر اسناد رسمی مکلف شدند
قبل از تنظیم سند مربوط به انواع خودرو، رسید یا گواهی پرداخت عوارض ومالیات نقل وانتقال را از (فروشنده) دریافت
نمایند لذا با توجه به صدر تبصره مذکور، قانونگذار تعلق مالیات را مختص مواردی دانسته که قصد نقل وانتقال وفروش
خودرو در بین بوده ودر واقع مالکیت از ید فروشنده خارج می شود وتأکید قانونگذار در اخذ رسید مالیات از فروشنده، مبین
این قصد است در غیر این صورت از کلماتی مانند معامل ویا تنظیم کننده سند وامثال آن استفاده می شد نه فروشنده
بنابراین در مواردی که سند تنظیمی موجب تغییر مالکیت نمی گردد قاعدتاً مشمول مالیات نخواهد شد. هیأت وزیران در
تصویب آئین نامه اجرایی قانون فوق خارج از حدود اختیارات قانونی بنا به دلایل زیر اقدام نموده است:

1- به موجب تبصره 1 ماده 11 آئین نامه اجرایی قانون موسوم به تجمیع عوارض، اولاً مبادرت به قانونگذاری نموده وتنظیم
هر نوع سند اعم از قطعی وشرطی ورهنی واجاره ای و وکالتی وغیره را مشمول مالیات دانسته که مغایر صدر تبصره 2 ماده 4
قانون مرقوم است.

2- علیرغم آن که تنظیم سند وثیقه راقانون مشمول مالیات ندانسته تبصره 1 ماده 11 آئین نامه تنظیم سند رهنی را از موارد
اخذ مالیات وعوارض محسوب نموده است.

3- در تبصره 3 ماده 11 آئین نامه، تنظیم وکالت کلی را محدود نموده که چنین صراحت و مجوزی در قانون به تنظیم
کنندگان آئین نامه داده نشده وقوانین مغایر لغو شده است.

4- دفاتر اسناد رسمی را مکلف به ارسال تصویر فیش های پرداختی نموده ودر قسمت اخیر آئین نامه، عدم ارسال تصویر
فیش های پرداختی و فهرست مالیات نقل وانتقال را مشمول جریمه ای معادل 5/2% مالیات برای هر ماه تأخیر وجریمه
دیگری معادل 50% اصل مالیات دانسته است. حال آنکه حکم اصلی تبصره 2 ماده 4 قانون مذکور، پرداخت مالیات
نقل وانتقال خودرو بوده وعبارت "در صورت تخلف از این حکم مشمول جریمه ای..." اشاره قانونگذار به وصول حقوق دولتی
بوده وعدم ارسال آمار که امری اداری است، نمی تواند مستوجب 2 جریمه نقدی (به شرح تبصره 2 ماده 4 وتبصره 3 ماده
6) گردد زیرا هنگامی که مالیات صحیحاً وصول وبه حساب خزانه واریز شده تأخیر یا عدم ارسال آمار ضرر وزیانی به حقوق
دولتی وارد نمی سازد. گذشته از آن طبق ماده 29 آئین نامه قانون دفاتر اسناد رسمی مصوب 1354 و اصلاحی های بعدی
آن وماده 268 قانون مالیات های مستقیم مصوب 1366، تخلف سر دفتر در ارسال آمار موجب تعقیب انتظامی وانفصال
است، لذا تبصره یک بر خلاف اختیارات قانونی تصویب شده است.

5- طبق تبصره 5 ماده 11 آئین نامه مذکور، ادارات راهنمایی و رانندگی مجاز به انجام معاملات خودرو در خارج از سیستم
سازمان ثبت واملاک کشور شده وبدین ترتیب بنیاد تعاون ناجا با درج آگهی در جراید، بخش خصوصی را جهت واگذاری
خطوط نقل وانتقال خودرو به همکاری دعوت و مبادرت به واگذاری غرفه در این خصوص نموده است. حال آنکه با توجه به
نسخ کلیه قوانین ومقررات مغایر به موجب قانون تجمیع عوارض مذکور، هیچ گونه مجوزی برای انجام معاملات خودرو در
خارج از سیستم سازمان ثبت واملاک کشور صادر نشده وتأکید تبصره 2 ماده 4 قانون مذکور بر وصول مالیات نقل
وانتقال توسط دفاتر اسناد رسمی در چارچوب سیستم سازمان ثبت اسناد واملاک کشور می باشد ودر صورت انجام معامله
توسط بخش خصوصی، گذشته از آن که بر خلاف صریح ماده 1287 قانون مدنی وبنسب ماده 51 قانون تنظیم بخشی از
مقررات مالی دولت مصوب 1380 می باشد. میلیاردها ریال حق الثبت وحقوق دولتی نیز بلا وصول خواهد ماند. لذا
استدعای رسیدگی ولغو تبصره های یک، 3 و5 ماده 11 آئین نامه اجرایی قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه
اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران وچگونگی برقراری و وصول عوارض وسایر وجوه از تولیدکنندگان کالا
وارائه دهندگان خدمات وکالاهای وارداتی مصوب 28/11/1381 دارد.

ب- آقای محسن میراب زاده اردکانی در دادخواست تقدیمی اعلام داشته است، در تبصره 3 ماده 6 قانون اصلاح موادی از
قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی وفرهنگی جمهوری اسلامی ایران به صراحت اعلام می گردد..."پرداخت
مالیات وعوارض پس از موعد مقرر موجب تعلق جریمه ای معادل 5/2% به ازاء هر ماه تأخیر خواهد بود" در حالی که در
تنظیم ماده 29 آئین نامه اجرایی قانون فوق با اضافه نمودن عبارت "به صورت روز شمار" به متن قانون، حکم اصلی ماده
قانونی فوق را تغییر داده اند. لذا با عنایت به اینکه مورد مذکور از مصادیق قانونگذاری بوده وخارج از حدود اختیارات قانونی
هیأت وزیران می باشد تقاضای ابطال عبارت "به صورت روز شمار" از ماده 29 آئین نامه اجرایی فوق الذکر را دارم. معاون
دفتر امور حقوقی دولت در پاسخ به شکایت قانون سر دفتران ودفترن یاران و آقای احمد علی سیروس طی نامه شماره 2978
مورخ 27/10/1383 ضمن ارسال تصویر نظریه شماره 1818/91 مورخ 18/5/1383 وزارت امور اقتصادی ودارائی اعلام
داشته اند، 1- ایراد شاکي در بند یک و2 دادخواست اعتراض به درج عبارت "هرنوع سند" همچنین کاربرد واژه های رهنی -
وکالتی وغیره در تبصره یک ماده 11 آئین نامه مورد بحث است. حکم قانون به شرح ذیل است، تبصره 2 ماده 4 قانون
اصلاح موادی از قانون برنامه سوم "تنظیم سند وثیقه، وکالت خرید وخروج موقت برای خودرو، مشمول مالیات نقل وانتقال
موضوع بند "ح" این ماده نمی باشد.

دفاتر اسناد رسمی مکلفند قبل از تنظیم سند مربوط به انواع خودرو، رسید ویا گواهی پرداخت عوارض موضوع بند "و" این
ماده وهم چنین رسید پرداخت مالیات موضوع بند "ح" این ماده را از فروشنده اخذ نموده وضمن درج شماره فیش بانکی

تاریخ سند: 1384/05/02

شماره سند: 187/186/185

وضعیت سند: -

امضا کننده: معاون قضائی دیوان عدالت اداری (-)

مقدمی فرد)

بازگشت به ماده قانونی

سایر دیوان عدالت اداری

لغو دادنامه 66/01/30-25 مورخ

تأیید بخشنامه شماره

30/4-8714/71443 مورخ

80/11/28

محل واریز عوارض تولید کالا

ابطال تبصره های 1 و 5 ماده 11

وماده 29 آئین نامه اجرایی

برنامه سوم

ابطال بخشنامه دارایی مبنی بر

وصول 3% عوارض شهرداری

موضوع تبصره 50 قانون برنامه

توسعه اول

ابقاء بخشنامه 19709 دارایی

وبانک مرکزی در خصوص

پرداخت مالیات سود اوراق

مشارکت قبل از تاریخ اجرای

قانون انتشار اوراق مشارکت

توسط دستگاه منتشر کننده اوراق

بطلان ماده 2 آئین نامه نحوه

اعطایی تخفیف های مالیاتی به

آزادگان ضمیمه تصویب نامه

81/3/25

ابطال بخشنامه 1788 در

خصوص وصول مالیات از

وکالتنامه هایی که در خارج

تنظیم شده است صادر شده بود

در مورد مالیات اتباع حقوق

خارجی

در خصوص وصول عوارض

شهرداری از واحدهای مستقر در

خارج از محدوده قانونی وحریم

استحقاقی (شرکت های

صنعتی)

ابطال اصلاح ماده 9 آئین نامه

اجرائی قانون تسهیل تنظیم

اسناد در دفاتر اسناد رسمی

مصوب 1387/09/03

ابطال ماده (6) تصویب نامه

شماره 26510/ت39039-ک

09/02/1388 وزیران عضو

کمیسیون اقتصاد

عدم ابطال قسمتی از بخشنامه شماره 213-871/6193 مورخ 01/09/1382 سازمان امور مالیاتی کشور
 ابطال اطلاق موادی از آیین نامه نحوه ایجاد مجتمع های صنفی، موضوع مصوبه شماره 120308/ت39725ک مورخ 17/07/1387 وزیران عضو کارگروه حل مشکلات اصناف و ابطال ماده 2 و تبصره ماده 6 و ماده 5 و تبصره آن و تبصره ماده 8 آیین نامه مذکور
 ابطال تعرفه شماره 41 عوارض شهرداری مورد عمل برای سال 1388 مصوب شورای اسلامی شهر اراک در خصوص وضع عوارض نیم درصد بر قراردادهای پیمانکاری

سایر اسناد مرتبط

وتاریخ و مبلغ و نام بانک دریافت کننده مالیات و نیز فیش بانکی و گواهی پرداخت موضوع بند "و" و هم چنین نوع و مشخصات نوع خودرو در سند تنظیمی، فهرست کامل نقل و انتقال خودروها را هر پانزده روز یکبار به ادارات مالیاتی ذیربط ارسال نمایند. در صورت تخلف از این حکم علاوه بر پرداخت مالیات و عوارض متعلقه و جرایم موضوع این قانون مشمول جریمه ای معادل 50% مالیات و عوارض متعلقه خواهد بود..." در پاسخ به ایراد مزبور اعلام می دارد، اولاً صدر تبصره راجع به مستثنی بودن تنظیم برخی از اسناد از پرداخت مالیات است و حکمی راجع به عوارض ندارد. ثانیاً در قسمت میانی تبصره مقرر کرده است، دفاتر اسناد رسمی مکلفند قبل از تنظیم سند مربوط به انواع خودرو رسید یا گواهی پرداخت عوارض را اخذ کنند و در این قسمت "سند" علی الاطلاق آمده و مقید به نوع خاصی از سند از جمله قطعی نشده است لذا دولت ناگزیر بوده برای اجرای حکم قانون انواع سند را قید کند تا اشکالی در اجرا پیش نیاید 2- شاکتی در بند سوم دادخواست نسبت به تبصره 3 ماده 11 آئین نامه ایراد گرفته که دولت دفاتر اسناد رسمی را مکلف نموده که در وکالتنامه های کلی به وکالت در نقل و انتقال خودرو تصریح نمایند. دلیل تأکید دولت به تصریح به وکالت نقل و انتقال خودرو در وکالتنامه های کلی آن است که تکالیف دفاتر اسناد رسمی مندرج در تبصره 2 ماده 4 از جهت اخذ گواهی پرداخت عوارض روشن و انجام پذیر باشد. با توجه به نکات فوق و نظریه تفصیلی وزارت امور اقتصادی و دارائی خواهشمند است نسبت به شکایت مطروحه اتخاذ تصمیم گردد.
 در نامه شماره 1818/91 مورخ 18/5/1383 مدیر کل دفتر حقوقی وزارت امور اقتصادی و دارایی آمده است، 1- در تبصره 2 ماده 4 قانون تجمیع عوارض، قانونگذار با ذکر عبارت "تنظیم سندوثبقة، وکالت خرید و خروج موقت خودرو مشمول مالیات نقل و انتقال موضوع بند (ح) نمی باشد." و هم چنین اضافه نمودن عبارت "دفاتر اسناد رسمی مکلفند قبل از تنظیم سند مربوط به انواع خودرو، رسید یا گواهی پرداخت عوارض و هم چنین مالیات موضوع بند (ح) این ماده را اخذ نمایند." عدم پرداخت مالیات نقل و انتقال را صرفاً منحصر به موارد فوق الاشاره نموده و معنی مخالف آن این است که تنظیم سایر اسناد مشمول مالیات خواهد بود. 2- تصویب تبصره 3 ماده 11 آئین نامه و مکلف نمودن دفاتر اسناد رسمی مبنی بر تصریح وکالت نسبت به خودرو در اسناد وکالتی که در راستای وصول مالیات از تنظیم اسناد وکالتی خودرو می باشد مطابق نظر قانونگذار بوده و سابقاً هم به همین نحو عملی می شده است و منظور این است که اشخاص با تنظیم وکالت در خصوص خودرو از پرداخت مالیات مقرر قانون فرار ننمایند. 3- عبارات مندرج در تبصره یک ماده 11 آئین نامه اجرایی معروف به تجمیع عوارض عین و تکرار مندرج در تبصره 2 ماده 4 قانون مذکور است. شایان ذکر است که در صورتی که دفتر اسناد رسمی قبل از تنظیم سند رسید پرداخت عوارض و مالیات مقرر و مربوطه را اخذ نماید چه دلیلی دارد که سایر تکالیف واز جمله ارسال فهرست های مربوطه را بعد از سپری شدن پانزده روز اقدام ویا وصول ارسال ننمایند. 4- در تبصره 5 ماده 11 آئین نامه حکمی مبنی بر انجام معاملات اتومبیل در خارج از سیستم ثبت اسناد صادر نشده و چنین برداشتی از آن نادرست است، بلکه مراد از تبصره جلوگیری از عدم پرداخت مالیات های متعلقه مربوط به معاملات اتومبیل و وصول حقوق دولتی در صورتی که معامله خارج از سیستم سازمان ثبت اسناد صورت گیرد، بوده است. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور روسای شعب بدوی و روسا و مستشاران شعب تجدید نظر تشکیل و پس از استماع توضیحات نمایندگان کانون سر دفتران و دفتر یاران، وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور) و راهنمایی و رانندگی و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می نماید.

رأی هیأت عمومی

الف- حکم مقرر در صدر تبصره 2 ماده 4 قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب 1381مصرح در عدم شمول مالیات موضوع بند (ح) ماده مزبور در موارد تنظیم سند وثبقة، وکالت خرید و خروج موقت برای خودرو و هم چنین به قرینه تکلیف دفاتر اسناد رسمی به اخذ رسید یا گواهی پرداخت مالیات و عوارض از فروشنده مقید اختصاص حکم قانون گذار به اخذ مالیات و عوارض در صورت نقل و انتقال قطعی خودرو و لزوم تنظیم سند انتقال در دفاتر اسناد رسمی است. بنا به جهات فوق الذکر و عنایت به اصل 51 قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که وضع هر گونه مالیات را منحصر از طریق قانون مجاز اعلام داشته است، مفاد تبصره 1 ماده 11 آئین نامه مورد اعتراض که مفهوم تسری حکم مقنن به اخذ مالیات و عوارض در صورت تنظیم هر نوع سند "شرطی، اجاره ای، رهنی، صلح، وکالتی، و غیره" و هم چنین تبصره 5 ماده آئین نامه که مبین تفویض صلاحیت تنظیم سند انتقال توسط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، (ادارات راهنمایی و رانندگی) در خارج از سیستم سازمان ثبت اسناد و املاک کشور است، معایر قانون و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه در وضع مقررات دولتی تشخیص داده می شود.

ب- مستفاد از حکم مقرر در قسمت دوم تبصره 2 ماده 4 قانون مذکور با عنایت به عدم جواز دریافت مالیات و عوارض مضاعف در مورد نقل و انتقال قطعی خودرو، الزام دفاتر اسناد رسمی به پرداخت مالیات و عوارض متعلقه و جرایم مقرر در تبصره 2 ماده 4 قانون مزبور منحصر ناظر به تنظیم سند رسمی انتقال قطعی (در صورت عدم پرداخت مالیات و عوارض مربوط) توسط فروشنده است. بنابراین سیاق عبارات تبصره یک ماده 11 آئین نامه مزبور که الزام دفتر اسناد رسمی به پرداخت مالیات و عوارض و جرایم موضوع این قانون حتی در صورت پرداخت مالیات و عوارض مقرر قبل از تنظیم سند رسمی توسط فروشنده می باشد خلاف هدف و حکم مقنن در این باب است.

ج- طبق تبصره 3 ماده 4 قانون موسوم به تجمیع عوارض پرداخت مالیات و عوارض پس از موعد مقرر موجب تعلق جریمه ای معادل 5/2% به ازاء هر ماه تأخیر خواهد بود. بنابراین مدلول قسمت آخر ماده 29 آئین نامه اجرائی قانون که دریافت جریمه فوق الاشاره را به صورت روز شمار اعلام داشته خلاف حکم مقنن در این باب است. بنا به مراتب مذکور تبصره های یک و 5 ماده 11 از جهات فوق الذکر و هم چنین عبارت "به صورت روز شمار محاسبه می شود" از متن ماده 29 آئین نامه اجرائی قانون مستندا به قسمت دوم ماده 25 قانون دیوان عدالت اداری ابطال می شود.

د- نظر به توضیحات نمایندگان وزارت امور اقتصادی و دارائی و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در خصوص شرایط مربوط به تنظیم سند انتقال خودرو و لزوم تعیین مشخصات دقیق مالک و ضرورت تصریح در مورد اختیار وکیل به انتقال خودروی متعلق به موکل، تبصره 3 ماده 11 آئین نامه قانون خارج از حدود اختیارات قوه مجریه در وضع مقررات دولتی نمی باشد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

مقدسی فرد- معاون قضائی دیوان عدالت اداری

سامانه عملیات الکترونیکی مودیان مالیاتی
بیانیه حریم خصوصی
شناسنامه خدمات سازمان امور مالیاتی کشور
سامانه مالیات بر ارزش افزوده

سایر سامانه ها...

آدرس: میدان امام خمینی، خیابان صور اسرافیل خیابان داور، سازمان امور مالیاتی کشور
کد پستی: 1114943661
صندوق پستی: 11115-1651
تلفنخانه 39903990

کلیه حقوق این سامانه برای سازمان امور مالیاتی کشور محفوظ می باشد.
سازمان امور مالیاتی کشور همواره از پیشنهادات و انتقادات سازنده شما مودیان گرامی استقبال می نماید.

intamedia.ir © 2019